

Praxis Avrea Qvotidianarvm Rervm Ecclesiastici Fori

In qua Variæ Iuridicæ Resolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum,
atque diuersorum Tribunalium, præsertim Rotæ Romanæ, Decisionibus,
excerptæ, continentur; Opvs Qvatvor Partibvs Distinctvm

Continens Tertiam, & Quartam Partem: Quibus, hac nostra editione ab
innumeris mendis repurgata ...

Riccio, Giovanni Luigi

Venetiis, M.DC.LXXIV.

Praxis Edvcationis Pvellarvm, intus Monasteria Monialium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98599](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98599)

PRAXIS EDUCATIONIS PVELLARVM,
intus Monasteria Monialium.

R E S O L V T. CCIV.

- 1 Puellæ possunt educari in Monasterijs.
- 2 Puella, quæ educatur in Monasterijs non potest retinere ancillam.
- 3 Habitus puellæ, quæ ingreditur Monasterium qualis esse debeat.

Causa Educationis, num liceat Puellis Monasteria Monialium ingredi.

- 1 **I**ncertum alios casus, quibus foeminis permittitur ingressus Monasteriorum Monialium est, & illa si causa educationis illuc velint ingredi, nam Sac. Concilii declaratio censuit, nullo Concilii Decreto prohiberi, quò minus puellæ in monasterijs monialium educantur, si tamen eadem monasteria ante Concilium, consueverint, huiusmodi puellas recipere, & quæ a Superioribus Monasteriorum scriptam licentiam impetrarent, atque Abbatissæ, & reliquarum monialium consensus accesserit, & quod ipsæ puellæ, eo modo in monasteria intromittantur, qui virginali pudori, ac modestiæ conveniant, nullamque secum famulam adducant, nec in eo manere possint, nisi usque ad ætatis suæ annum 25, & quod ex eo dum exeunt, eandem servant clausuram, quam moniales ipsæ, & si semel exierint nullam habeant ad ea revertendi facultatem, vt ex litteris eiusdem Congregationis ad Episcopum Hieracensem, quas se vidisse testatur, Passarellus, & refert Sorbus in suis Annotationibus ad prædictum compendium super dicto verbo in versic. de puellis autem, quinimò ipse vidit alias multas superinde declarationes ab eadem Congregatione factas, quas, hic rescribere, duxi non esse superuacaneum, maxime quod aliqua illa amplexantur capita, quorum veritatem non ignorare vtilissimum fore iudicavi (Puellæ seculares non prohibentur, quin in Monasterijs monialium conuerti possint, seruanda, tamen sunt instituta, cuiuslibet Monasterij, nec nisi de consensu Superioris eiusdem Monasterij admittenda. Item puellæ, quæ educationis gratia degunt in monasterijs debent ibi manere sine ancillis, nec inde exire, nisi non reuerfure, possint, & obligatæ sunt ad clausuram, & ad cætera, sicut ipsæ moniales; item statutum est, de puellis, quæ propter tenues facultates, vel inopiam domi suæ tutari nequeunt, ac eisdem de victu a propinquis suppeditatæ sunt in monasterijs collocandæ; Item puellæ educationis gratia stare possunt in monasterijs monialiū, quando seruant omnia, ad quæ tenentur ipsæ moniales, cap. tamen 14. & 16. huius sess. 25. locum non habet in dictis puellis, item puellæ, quæ educationis gratia in monasterio monialium recipiuntur, recipi debent de consensu Abbatissæ, & monialium, & de consensu, & de licentia in scriptis Superioris, earundem, debentq; in monasterio sine ancillis manere, & si semel ab eo exierint, non sunt amplius in eo admittendæ, illis autem licentia dari debet, inde ad balnea curandæ valetudinis causa exeundi, iisdemque permitti, vt in idem monasterium redire possint, item Episcopus potestatem facit puellæ redeundi, & commorandi in monasterio, in quò alias commorabatur causa educationis, & si in eo non exiuit morbi sui curandi causa, modo id fecerit de eius licentia, & quod seruentur omnes conditiones, quæ alias in alijs litteris, huiusmodi eiusdem præscriptæ fuerunt, (ac demum alijs omiffis illam refero, quæ subscriptis concipitur verbis) Puellæ, quæ de licentia Superioris monasterij, de eo exierint curandæ valetudinis causa, rursus in eo admitti debent, modo ab earundem Superiore licentiam in-

Praxis Aloys. Ricc. Pars IV.

scriptis impetrent, & Abbatissæ, ac reliquarum monialium accedat consensus, & eò vestitu in Monasterium intromitti debent, qui virginali modestiæ, ac pudori conveniant, nullamque suam famulam ducant, & dum ibi erunt, seruare debent clausuræ eandem legem, quam moniales seruant, neque ibi permanere permitti debent ultra ætatis suæ annum 25. quò ex loco si semel exierint, nullam postea reuertendi habeant facultatem, his tamen temporibus, non nisi præcedente licentia Sacræ Congregationis Regularium licet.)

R E S O L V T. CCV.

- 1 Decretum de numero monialium non obstat in introductione puellæ in Monasterio monialium.

Vt Puella possit recipi in Monasterium causa educationis, quæ concurrere debeant.

- 1 **P**uellas etiam causa educationis in monasterijs monialium recipi posse, nec illis obstat Decretum de numero monialium determinatione rescripti Sac. Congreg. Concil. Episcopo Hieracensem, quod rescriptum refert Quar. in summ. Bullar. in ver. monasteria monialium, vt sequitur.

Reuerendissime Domine ex sacra Congregat. Cardinalium Tridentini Concilij Interpretum. Amplitudinis tuæ nomine quesitum est, an puellæ in monasterijs monialium educationis causa permanere possint, ij verò sic consueverunt ad te scribendum, iam dudum ab eadem Congregatione statutum esse, nullo Concilii Decreto prohiberi, quinimò puellæ in monasterijs monialium educantur, si tamen eadem monasteria ante Concilium consueverint, huiusmodi puellas recipere, si a Superioribus monasteriorum scriptam licentiam impetrarint, atque Abbatissæ, & Reliquarum Monialium consensus accesserit, tum verò hæ ipsæ puellæ, eò vestitu in monasteria intromittantur, qui virginali pudori, ac modestiæ conveniant, nullamque secum famulam adducant, nec manere in eis possint, nisi usque ad ætatis suæ annum vigesimum quintum, atq; in eis dum erunt, eandem servant clausuræ legem, quam moniales ipsæ, & si semel exierint, nullam habeant, ad ea reuertendi facultatem, proinde Congregatio; his litteris, impertiendam tibi hanc facultatem duxit, vt quotiescunque in ista tua Ciuitate, & Diocesi Hieracensi, id expedire amplitudo tua iudicauerit, possit permittere puellas in monialium monasteria, in quibus piæ, & honeste instituantur introduci, adhibitis tamen conditionibus, supra scriptis, & bene in Domino, valebit, Romæ die vlt. Augusti 1575.

Amplitudinis tuæ vti Frater.

Philippus Boncompagnus Card. S. Sixti.

Et ressumendo dict. declarationem in summario. Primo requiritur, vt educantur sine ancillis.

Secundo, si semel egredierentur, non amplius possunt illuc reuerti.

Tertio, tenentur ad clausuram obseruandam, quæ admodum ipsæ moniales.

Quarto, quod recipiantur cum licentia in scriptis Superiorum.

Quinto, & de consensu Abbatissæ, & monialium.

Sexto, quod si ob ægritudinem curandam, de licentia tamen Superioris, vt supra de consensu Abbatissæ, & monialium exierint a monasterio, rursus in eo admitti debent, cum licentia Superioris, & de consensu Abbatissæ, & monialium.

Septimo, quod vtantur eò vestimento, quod Virginali modestiæ, & pudori conveniant, & eandem conditiones debent obseruare Viduæ, quæ ibi manent, licet istæ Viduæ de cætero non sunt recipiendæ in Monasterijs, nisi moniales fieri voluerint, & Sac. Congreg. declara 156. & 214. & 475. & 122. & 57. censuit.

II R E

RESOLVT. CCVI.

1 *Parentes cogentes filias ingredi monasteria quando incur-
rant excommunicationem, & qualis coactio sit neces-
saria, n. 2. & de quo ingressu intelligatur, n. 3.*

An cogentes feminas intrare Monasterium, educatio-
nis causa incident in excommunicationem, latam
in Concil. Trid. sess. 35. cap. 18.

1 **R**espondeo distinguendo, vel dictæ feminæ sunt
impuberes, vel sunt puberes, si sunt impuberes,
dico parentes, illas cogentes non incurere in hanc
excommunicationem, nam pater, & mater ex iure
Canonico, ut probat Sanchez in summ. tom. 1. lib. 4.
cap. 19. num. 8. & 9. habent ius naturale, offerendi fi-
lios Religionī, & talis filius sic oblatus tenetur obedi-
re patri ordinanti suam educationem, & antequam
annos suæ pubertatis attingat, non potest a Monaste-
rio exire, & hoc ius canonicum non fuit hic a Con-
cilio reuocatum, & ita hanc sententiam in terminis
docet, Suarez de relig. tom. 3. lib. 3. cap. 9. n. 4. & Por-
tell. in addit. ad dubia regul. ver. claustrum monialium,
nu. 4. quidquid postea, quod valde miror dubitanter
asserat, in ver. moniales, n. 18. si autem dictæ feminæ
cogantur intrare monasterium puberes, id est post
annos duodecim incurritur excommuni.

Ampliatur supradicta conclusio, etiam si cogentes
non dicantur, ut intrent ad habitum suscipiendum, neque
ad professionem emittendam, sed solum, ut ibi ma-
neant, cum habitu seculari, usque ad occasionem nu-
bendi, ita Raynerius in Catalogo censur. cap. 6. ex-
com. 63. Megala instruct. cas. conscient. in 3. p. lib. 4.
cap. 6. n. 100. Ledesma in addit. ad sum. tom. 2. tract.
de statibus, cap. 5. concl. 8. Zerola in praxi Episc. p. 2.
ver. moniales, quest. 13. & Filiuc. tom. 1. tract. 14. c. 6.
nu. 89. & ante omnes, Nauar. conf. 56. de sentent. ex-
com. in 1. edit. & conf. 6. de regul. in 2. edit. Suarez de
relig. disp. 23. sect. 15. n. 9.

2 Limitatur nunc supradicta principalis conclusio,
tunc cogentes feminas intrare monasterium incurre-
re in dictam excommunicationem, quando coactio
illa ingressus efficeretur in ordine, vel cum animo ad
postea suscipiendum habitum Religionis, siue sua-
tionibus monialium, siue alia via, secus si hoc nullo mo-
do intenderent ipsi cogentes, tunc enim non incurre-
rent, ita ex Emanuel. Rodriq. in sum. to. 2. c. 8. num. 9.
Portell. in addit. ad dubia regul. ver. moniales, n. 14. &
Sanchez in sum. tom. 1. lib. 4. cap. 4. n. 12.

3 Intellige secundo, ut Concilium non loquatur de
omni ingressu Monasterij, sed de illo, qui per se ordi-
natur a parentibus ad susceptionem habitus, & sub
hac conditione, seu pactione fit, igitur secundum
Suarez, videtur tunc cogentes feminas intrare Mo-
nasterium incurere in excommunicationem, quando
haberent animum, ut ubi in vita permanerent, & susci-
pian habitum, secus autem si habeant animum, ut
ibi custodiantur, vel etiam, ut paulatim afficiantur,
& postea si noluerint habitum suscipiant.

RESOLVT. CCVII.

1 *Ætas duodecim annorum requiritur, ut puella possit
ingredi Monasterium.*

2 *Episcopus nequit dispensare in hac ætate.*

3 *Annus captus habetur pro completo.*

4 *Ætas necessaria ad Cathedralis inferiores quanta sit.*

Cuius ætatis debeat esse puella, ut admitti possit ad edu-
candum in Monasterio Monialium.

1 **C**um quis Religionem ingredi habitumve Regu-
larem suscipere intendit duodecim annos exple-

nisse oportet, si mulier sit, ita sentiente sacro Concil.
Trid. in c. 17. sess. 25. de regul. quod si vir, in ea debet
esse ætate, quam eius ordinis, in quod recipitur, etiam
si mendicantium fuerit, regularium instituta, & ordi-
nationes requirunt, ex decreto Clem. VIII. sub die 18.
Martij 1603. cuius verba rescripsit Quarant. in sua
Summa Bullar. in verbo monasteria regularia.

Amplia procedere suprapositam conclusionem in
multis casibus.

Et primo etiam in monasteriis sub immediata Sedis
Apostolicæ protectione, nam non reguntur, sed tunc
sub immediata Sedis Apostolicæ protectione, non so-
lum quoad claustrum, sed etiam in aliis omnibus ab
Episcopo corrigi possunt, id Concil. loc. cit. c. 9. tanto
magis monasteria, si quæ reperiuntur omnimode sub-
iecta Episcopo, ab ipsomet in omnibus corrigi, &
gubernari debent.

2 Amplia secundo, ut non possit dispensare, ut puella
quæ 12. annum non compleuerit possit habitum in
monasterio suscipere, ut ex Armendar. in addit. ad
leg. Nauarr. lib. 2. tit. 1. l. 7. n. 41. tradit Nouarius con-
cl. 9. n. 2. de ætate, ubi etiam asserit a Sac. Congreg.
respondisse Anno 1580. quod si puella in 12. æta-
tis Anno matrimonio coniuncta, & Religionem in-
gressa sit, cogendum sponsum per quatuor annos ex-
pectare, usque dum illa proficiatur.

Amplia tertio, ut in hac materia non procedat re-
gula, quod annus ceptus habeatur pro completo, ex
latè traditis per Surdum in decis. 178. vnam ubi sit
mentio de anno intelligere debemus de perfectio, Ar-
chid. in cap. fin. de iudic. in 6. Abb. in c. cum in cunctis,
in princ. de elect. & dicit Bald. in l. ex his in 2. oppos.
C. quando dies, quod ubi lex, uel homo non declarat,
tempus debet esse perfectum, & magis proprie dicitur
annus, quando est perfectus, quam ubi est imperfec-
tus, ut inquit Aretin. l. si cui, ff. deleg. 1. quoniam an-
nus non est in rerum natura, si non est perfectus, ut di-
cebat Iacob. Put. citat. a Lancel. Dec. in d. l. si cui, & in
dubio tempus assignatum debet esse completum, glof.
d. cap. cum in cunctis, in c. Subdiaconus, ubi Alex. nu.
5. Bald. in cap. ex his n. 3. & 4. ubi ait, quod hæc est pro-
pria vocis significatio, nisi aliud suadeat coniectura,
voluntatis, uel æquitatis, Abb. in c. cum in cunctis n. 6.
de elect. Arch. in c. ad nostram de regular. Natta pul-
chre conf. 461. Oddus de reilit. in integr. q. 2. n. 51.

4 Pro qua opinione facit, quod ætas viginti duorum
annorum necessaria ad dignitates in Cathedralibus
inferiores, in quibus nulla inest cura animarum, ut per
Sac. Concil. Trid. sess. 24. cap. 12. vers. ad ceteras au-
tem, debet esse completa, adeo ut non sufficiat vigesi-
mum secundum annum esse ceptum, ut per Mandos.
de ætat. minor. cap. 5. n. 10. Less. de iust. & iur. cap. 3. 4.
lib. 2. n. 108. dicens illam formulam, nē sit minor vigin-
ti duobus annis infinuare illos viginti duos annos de-
bere esse completos, & ita sacram Congregationem
determinasse testantur Garzia de benefic. part. 7. c. 4.
nu. 70. & Nouarius in suo opusculo noui iuris Pontifi-
cij, conclus. 3. n. 2. de ætate, qui tamen nu. 3. plures con-
tra dicentes refert.

Sed deneniendo ad Articulum propositum, sciendū
est pro resolutione, quod Sac. Congreg. declarat. 468.
censuit, quod puellæ educationis causa in monasterijs
monialium permitti debent, usque ad decimum quintū
annum ætatis suæ, & alia quæ est 445. hic posset esse
dubium, qua ætate puellæ educationis causa possint
recipi in monasterijs, ad hoc responderetur, me non in-
uenisse circa hoc declarationem aliquam, sed putare
non debere recipi, nisi ad minus septem, aut octo an-
nos expleuerint, quod fundatur ratione, quia non de-
ceret in monasterijs teneri infantulas, quasi in cunis,
vel cum oblietricibus, & potest a simili deduci per ea
quæ dicit Sac. Congreg. de cler. recip. in semin. c. fin.
sess. 23.

feff. 23. qui debent esse 12. annorum, uel in ætate requisita ad sponsalia, quæ est septem annorum expletorum, cap. licet de sponsal. Couarr. de sponsal. cap. 2. num. 2. part. 1.

RESOLVT. CCVIII.

- 1 Declaratio Sacre Congregationis refertur.
- 2 Repentini casus important necessitatem.
- 3 Scandali euitandi causa licet recedere à regulis iuris.

An mulieres, quæ habent suspensionem ne eis aliqua vis inferatur à Maritis, possint reponi in Monasterijs Monialium causa educationis.

Sacre Congregatio censuit in hæc uerba. *Mulieres quæ sunt in discordia cum Marito, & eius seuitiam timeant, si extra culpam sunt, quandiu iustam causam timendi habuerint, debent si sunt in Monasterijs tolerari in posterum, verò huiusmodi mulieres non debent recipi, si verò mulier aliqua uenerit in suspensionem marito, quod timeat, ne ab eo aliqua vis ei inferatur debet permitti, ut possit ingredi monasterium monialium, si modo constitutiones Monasterij non repugnant, & accedat consensus Superiorum, Abbatis, & Monialium, & causa cessante ingressus debet inde exire, & si semel exierit, nunquam postea in idem Monasterium ingredi poterit, & tenetur ad clausuram, sicut aliæ Moniales, & stare sine ancillis, & c. ita Sacra Congregat. declarat 132. & hoc fouetur iure communi, prout habetur in cap. de benedicto 32. quæst. 1. Sylua tract. de benefic. 4. part. quæst. 7. nu. 18. uer. 104. & Nauar. consil. 5. de diuor. dicit Episcopum hoc posse, & licet Apostolica ibi dicat Sacram Congregat. dedisse quandam formulam circa hoc, & ideo succedente casu recurrendum esse ad eam, tamen ego uidi formulam, & est ut primo conueniat constitutioni Monasterij, secundo de consensu Abbatis, & Monialium, tertio sine ancillis, quarto ut seruet clausuram, ideo censeo succedente casu repentino, posse Episcopum hoc facere, quia in casibus repentinis, & periculosus non potest, ita facile haberi recursus, & ita uidi practicum in multis Ciuitatibus Regni, & præcipue in Alma Vrbe Neapolis, dum ibidem assisteret Superior, repentini enim casus important necessitatem, quæ necessitas facit licitum, id quod aliàs est illicitum, cap. quod non est licitum, de reg. iur. in 6. cum aliis concordantibus, de quibus apud Nouarium forens. quæst. 28. n. 10. lib. 1. Vbi quod necessitas legi non subiacet, ex l. 1. ff. de offic. proconsul. l. 1. Cod. de oper. libert. l. pro tyrionibus, C. de priuileg. & ad euitandum scandalum licet à statutis, & regulis iuris recedere, quasi quod tacite leges ipsæ, id patiantur, quia uidetur inesse causa, quæ regulariter excusat, quia in omni edicto rationabilis excusatio est excepta, cap. ex parte de officio delegati, cap. quoniam de rescriptis facit, cap. eod. noscitur eod. tit.*

Respectu autem uiduarum eadem Sacra Congregatio censuit iniquiens, (Vidua quæ uiris mortuis honestatis causa se contulerunt in Monasterium, modo sint bonæ existimationis, & famæ, legibusque monialium pareant, tolerari debent, nisi moniales fieri uelint, & iterum. Vidua Nobiles, quibus permittitur ingredi Monasterium, his conditionibus, ut debent, ut nullas secum ducant ancillas, & eo animo ingreiantur, ut nolint, inde amplius exire, & dum apud Moniales sunt his clausuræ finibus, & legibus teneantur, quibus ipsæ moniales.

RESOLVT. CCIX.

- 1 Morari puellis conceditur intra uiginti quinque annis, & ita dicitur decum per sacram Congreg. n. 2.
- Praxis Aloys. Ricc. Pars IV.

Puella educationis gratia ingressa Monasterium intra quantum tempus exire debet.

Vi quandoq; consultus à variis Prælatis intra quantum tempus puella, quæ ingressa est Monasterium causa educationis, postea exire deberet, & semper respondit, quod postquam præterit tempus annorum uiginti quinque, intra quod illic morari conceditur ex causa educationis, si statim puella non egreditur, neque ipsa, neque alia quauis incidit in excommunicationis labem, siue censuram, sed potest Episcopus terminum constituere intra quem eligat puella utrum uelit monialis fieri, aut à monasterio egredi, iuxta quandam declarationem sacre Congregationis Emimentissimorum Sacri Concilij Interpretum, ut testatur Thelaur. fori Eccles. cap. 16. num. 54. par. 2.

PRAXIS INTERSTITIORVM CIRCA ORDINVM Susceptionem.

RESOLVT. CCX.

- 1 Ordines vno die conferri non possunt, sed quid si extet consuetudo, num. 2.
- 3 Et quid sanore Carthusianorum.

Interstitia temporum inter vnum, & alterum ordinem minorem, An, & quæ debeant concurrere.

Minores ordines, licet vno die omnes non possint conferri, secundum gloss. verbo minores in cap. 2. de eo, qui furtiue ordines suscepit, Mandol. super reg. cancell. 24. de malè promotis, q. 1. n. 6. Rebuff. super reg. 23. cancell. vers. item cupiens Guttierrez, canon. lib. 1. c. 26. n. 31. & 32. Henric. lib. 10. c. 11. num. 4. Bonac. de Sacram. disput. 8. q. vnic. punct. 5. n. 36. nihilominus propter uerba, Conc. Trid. sess. 23. de reform. c. 11. uidelicet (atq; ita de gradu in gradum ascendat, ut in eis cum ætate vitæ meritum, & doctrina maior accrescat) laudabilius erit abstinere, nisi immineret necessitas, uel alia uigens causa bene uisa Episcopo, & in specie postea firmant Miranda in man. præl. q. 38. art. 5. concl. 2. & Antonin. var. resol. lib. 1. resol. fin. casu 26. & in Concil. Brach. ult. art. 2. c. 1. relinquitur prudentia Episcoporum, an simul, uel per interstitia temporum debeant conferre Ordines minores, inter vnum igitur, & alterum minorem ordinem poterit esse interuallum, quod daretur de vno die festo ad alium proximum, cum singulis diebus festis conferri possint, ut dicimus ita Sorbus in comp. mendic. verb. ordo, vers. & sic bene, Campan. rubric. 6. c. 3. nu. 13. quod verum iudico, uel tutius interueniente interuallo, de vno ex temporibus generalium ordinationum; ad aliud tenent, Vgol. de potest. Episc. c. 26. §. 27. nu. 4. & Maiol. de irregul. lib. c. 24. nu. 13. tamen si consuetudo adesset, quæ permetteret minores ordines, & primam tonsuram vnica die conferri, seruanda est, ut asserunt Siluest. verb. ordo 2. nu. 7. vers. 3. Rebuff. ubi proximè, & Henric. d. §. 4. Campan. 1. diuers. iuris Canonici, rubr. 6. cap. 2. nu. 20. & decum refert, Armendar. ad recopil. legum. Nauarr. lib. 1. tit. 18. l. 1. nu. 57. & etiam illa non obstante, si quis vno, eodemque die omnes ordines minores, uel primam tonsuram cum minoribus receperit, nullam incurreret irregularitatem, ita Auila de censuris par. 7. disput. 9. sect. 1. dub. 4. Sayr. in eod. tract. lib. 7. c. 10. nu. 22. Valentia tom. 4. disput. 7. quæst. 19. punct. 3.

Scire tamen debet, quod fertur declarasse Sacram. Congregat. in Anno 1597. Carthusianos clericali tonsura insignitos, vno eodemque die posse promoueri ad ordines minores, propter eorum vitam solitariam, ut

li 2 faretur